

NMBS CW Gentbrugge Chroom IV

GVHV – 24 april 2026

Tony Fonteyne – voorzitter ACOD Spoor VLIG

NMBS CW Gentbrugge

Situatieschets

Situatieschets

- NMBS Centrale Werkplaats Gentbrugge
- Renovatie Treinstellen MR75
- Totale uitkleding trein tot carrosserie
- Blootstelling tussen maart 2014 en 5 januari 2016
- Honderdtal arbeiders
- Lassen, schuren, zandstralen zonder enige bescherming in grote hallen vol stof

Situatieschets

Situatieschets

Syndicale Aanpak

- Werkbezoek ter plekke 5 januari 2016
- Weigering verder te werken
- CPBW
- Extra CPBW's
- Personeelsvergaderingen
- Opzoeken informatie
- Klacht FOD WASO – Inspectiebezoeken
- Juridische ondersteuning
- Pers betrekken
- Internationale contacten – expertise
- Correctionele Rechtbank

Werkbezoek 5 januari 2016

- 1ste werkdag – telefoon militanten
- Melding veel stof en spontane werkonderbreking
- Er zouden slechte meetwaarden zijn
- Onmiddellijk ter plekke

Werkbezoek 5 januari 2016

- Overschrijding 6 tot 13 maal grenswaarden Chr-6 bij 5 arbeiders (luchtmeting)
- Grote ongerustheid personeel (weigeren terug te werken)
- CPBW van start zonder vakbonden
- 2 uur later mogen vakbonden binnen
- Nooit gehoord van Chroom 6

Werkbezoek 5 januari 2016

- Tijdens 2 uur wachten: opzoek op internet naar Chroom-6
- Info van NS – FNV: blootstelling Chroom-6 in Nederland
- Ook bij Defensie NL
- We gaan binnen met een hoop zeer kritische vragen

Extra CPBW's
januari 2016

- We checken Codex
- We checken preventiemaatregelen
- Waarom geen risicoanalyse voor werk met kankerverwekkende of mutagene agentia?
- Waarom 1,5 jaar lang geen adequate preventie?
- Personeel werkt in stofwolken...
- Weinig afdoende antwoorden

Personeels vergaderingen

- Regelmatige organisatie personeelsvergaderingen
- Voorbereiding extra CPBW's met de afgevaardigden
- Overleg met Arbeidsarts CPS
- Lokale PA
- Eis stopzetting werken => Mechelen

Opzoeken informatie

- Opzoekwerk: nota CPS 2008 aan alle directies & PA van alle werkplaatsen NMBS
 - Grondverflaag bevat Chr6 en door schuren & lassen komt Chr6 vrij.
 - Alle nodige preventiemaatregelen staan er beschreven in detail
 - Alle nodige medische achtergrond
- Nota die in de kast bleef liggen van de directie en de PA waarmee niks gedaan is.

Klacht bij FOD WASO

- We besluiten klacht in te dienen bij de Arbeidsinspectie
- Overhandiging Nota CPS 2008
- Meerdere inspectiebezoeken Arbeidsinspectie
- Sociaal Inspecteur zit CPBW voor en stelt pertinente vragen waarop maar deels antwoorden komen
- Inspectiebezoek met Politie en inbeslagname documenten en computers
- Ondervraging personeel en leidinggevenden
- Ondervraging Algemeen Directeur NMBS-Technics

Klacht bij FOD WASO

- 02/2016 FOD WASO geeft bevel tot opstellen inventaris van alle rollend materieel waar chromaathoudende verf op zit zoals aanbevolen in Nota CPS 2008.
- Situatie 2025-2026: nog steeds ontkennen sommige directies dat er zo'n inventaris bestaat!
- 24/02/2016: eindrapport FOD WASO aan Arbeidsauditoraat Gent.
- 12/2017: Auditeur beslist tot dagvaarding NMBS

Klacht bij FOD WASO

- Dagvaarding NMBS Rechtbank Eerste Aanleg
- Verdacht van 5 inbreuken:
 - Geen of onvoldoende risicoanalyse kankerverwekkende stoffen
 - Voorgeschreven preventiemaatregelen niet toegepast
 - Risico's gezondheid werknemers niet beperkt tot absolute minimum conform wetgeving
 - Grenswaarden beroepsmatige blootstelling overschreden
 - Door gebrek aan voorzorg onopzettelijke slagen & verwondingen te hebben toegebracht aan werknemers

Juridische ondersteuning

Van zodra duidelijk werd dat er vervolgd zou worden

- Ondersteuning juristen ACOD en door Progress Laywers Network
- Besluit Burgerlijke Partijstelling ACOD – ACV voor 65 werknemers
 - Getuigenis opstellen + dossier per werknemer
- Contacten met juristen Nederland – FNV & ETUI
- Juridische ondersteuning tijdens de hele procedure Correctionele Rechtbank

Pers betrekken

Van zodra we merkten dat er weinig tot geen openheid was van de NMBS, hebben we de pers ingelicht.

- Persbericht februari 2016

De Morgen, 06/02/2016, page/bladzijde 11

Ademden NMBS-arbeiders gif in?

Tot 100 arbeiders blootgesteld aan chroom 6 bij treinrenovaties in Gentbrugge

Tussen de 50 en de 100 werknemers van de centrale werkplaats van de NMBS in Gentbrugge zijn blootgesteld aan chroom 6. Dat is een uiterst giftige stof die bij inademing zware medische gevolgen kan hebben. Karin Temmerman (sp.a) eist uitleg van bevoegd minister Galant (MR).

De NMBS heeft vier centrale werkplaatsen, waar treinstellen onderhouden, hersteld en gerenoveerd worden. In de centrale werkplaats van Gentbrugge werd sinds enige maanden gewerkt aan de grondige renovatie van motorrijtuigen van het type MR75. Sinds eind december liggen die werken stil. De werknemers merkten dat er iets niet juist was met de verf. Er werden stalen genomen, waarbij de aanwezigheid van chroom 6 werd vastgesteld. De toegelaten waarden werden meermaals overschreden.

Chroom 6 is een uiterst giftig product, dat net zoals asbest onschadelijk is zolang het niet gemanipuleerd wordt. Maar als oude verf afgeschuurd

wordt, komen er deeltjes chroom 6 vrij, die dan in de lucht blijven hangen. Als ze worden ingeademd, kunnen de gevolgen catastrofaal zijn.

"De werken zijn onmiddellijk stilgelegd", zegt vakbondsman Koen Machiels van ACV Transcom. "Uiteraard was er grote ongerustheid bij de werknemers. Zelfs wie gewoon voorbij de loods kwam waar de werken werden uitgevoerd, kan chroom 6 hebben ingeademd. Dus is er beslist om al wie een risico loopt aan een medisch onderzoek te onderwerpen. Er worden bloed- en urinestalen genomen

Wie mogelijk in aanraking kwam met de stof, zal de komende jaren medisch opgevolgd worden

► Het waren treinen van type MR75 die afgeschuurd werden.

bij een kleine honderd mensen. De eerste resultaten tonen geen aanwezigheid van chroom 6 in de lichamen. Maar de symptomen kunnen, net zoals bij asbest, pas vele jaren later opduiken. Dus zullen deze mensen de komende jaren medisch gevolgd worden. De eerste jaren intensief, daarna eerder sporadisch."

Bart Crols, woordvoerder van de NMBS, bevestigt het verhaal maar nuanceert. "De mensen die aan die treinstellen werken, droegen beschermende kledij, in de vorm van een masker met perslucht. De kans dat ze partikels chroom 6 hebben binnengekregen, is dus klein. Toch zijn worden de werken verplaatst naar Mechelen, waar ze in een afgesloten ruimte kunnen worden uitgevoerd."

Kamerlid Karin Temmerman (sp.a) stelt de kwestie aan de kaak. Zij wil van minister Jacqueline Galant (MR) weten waarom er geen risico-analyse werd uitgevoerd over de werken aan de treinstellen, en waarom er geen afdoende beschermende maatregelen werden genomen. (BHL/VDS)

Van zodra we merkten dat er weinig tot geen openheid was van de NMBS, hebben we de pers ingelicht.

- Persbericht februari 2016

Pers betrekken

Pers betrekken

Van zodra we merkten dat er weinig tot geen openheid was van de NMBS, hebben we de pers ingelicht.

- Persbericht februari 2016

Treinen gerenoveerd in gifwolk: NMBS voor rechter

Spoorwegmaatschappij nam geen preventieve maatregelen

De NMBS moet zich volgende week voor de correctionele rechtbank verantwoorden omdat tientallen werknemers werden blootgesteld aan het giftige chroom-6. Die stof kwam vrij bij de renovatie van oude treinstellen. De aanklacht van de arbeidsauditeur luidt onder meer onopzettelijke slagen en verwondingen en het niet nemen van preventie-maatregelen. HANNES CATTEBEKE

Tussen 2014 en 2016 werden 50 tot 100 werknemers van de NMBS-werkplaats in Gentbrugge blootgesteld aan chroom-6, een uiterst giftige stof die bij het inademen onder meer longkanker kan veroorzaken (zie kader). Het chroom kwam vrij toen arbeiders tijdens de renovatie van MR 75-toestellen de oude verflaag afschuurden. Omdat de werken plaatsvonden in een grote hal kwamen ook tientallen werknemers die

niet met de toestellen bezig waren in aanraking met de stofwolk.

In de dagvaarding voor de correctionele rechtbank staat dat de NMBS "geen of onvoldoende preventieve maatregelen heeft genomen, waardoor ze onopzettelijke slagen of verwondingen heeft toegebracht".

Pas na tien jaar ziek

Nadat de arbeiders zich eind

2015 zorgen begonnen te maken en de arbeidsinspectie ter plaatse kwam, bleek dat de maximaal toegestane waarde in de werkplaats tot 13 keer werd overschreden. Tijdens de medische controle werden twee jaar geleden verstoorde bloedwaarden vastgesteld bij sommige arbeiders, maar er kon geen oorzakelijk verband worden vastgesteld met de blootstelling aan chroom-6.

Volgens Tony Fonteyne, vakbondssecretaris bij ACOD, betekent dat niet dat er geen schade is aangericht. Uit een gelijkaardig dossier in Nederland blijkt dat werknemers pas na tien jaar of nog later ernstig ziek werden. Die werknemers waren wel gedurende een veel langere periode in aanraking gekomen met chroom.

De preventiedienst van de NMBS verspreidde in 2008

een document aan de verantwoordelijken van de werkplaatsen waarin ze waarschuwde voor chroom-6. "Maar toen men startte met de renovatie van die toestellen heeft men daar niets mee gedaan", zegt Fonteyne. De werken in Gentbrugge werden twee jaar geleden na de alarmerende signalen stilgelegd. Sindsdien gebeurt de

renovatie van de MR 75-toestellen in een werkplaats in Mechelen, waar de NMBS beschikt over speciale boxen met afzuiginstallaties.

De NMBS wilde gisteren geen commentaar geven, behalve dan "dat ze het gerecht haar werk wil laten doen". De zaak wordt woensdag ingeleid voor de correctionele rechtbank van Gent.

Chroom-6: GIFTIG, KANKERVERWEKKEND EN SLECHT VOOR HET MILIEU

Chroom-6 of chroomtrioxide is een zeer giftige stof die vooral gebruikt is in industriële verf, zegt toxicoloog Jan Tytgat (KULeuven). "Als je niet goed beschermd bent, is het corrosief voor

de ogen. Inademing vormt het grootste gevaar. Je kan er kanker, vooral longkanker, van krijgen als je er een tijdlang zonder mondmasker aan blootgesteld wordt." De stof is niet alleen kanker-

verwekkend, maar ook mutageen. "Dat houdt in dat ze het DNA beschadigt en erfelijke veranderingen kan veroorzaken. De stof is ook heel toxisch voor het milieu." (GKS)

Pers betrekken

Van zodra we merkten dat er weinig tot geen openheid was van de NMBS, hebben we de pers ingelicht.

- Persbericht februari 2016

NMBS-arbeiders blootgesteld aan chroom-6

De NMBS mag dan wel zeggen dat er in haar werkplaats in Gentbrugge amper werknemers gevaar liepen door de giftige stof chroom-6, twee ervaren arbeiders vertellen een ander verhaal.

«Toen we om bescherming vroegen, kregen we als antwoord: 'zet de deur maar open'. Dat het de tuinen van buurtbewoners inwaaide, leek onze bazen ook niet te deren.»

• TIJS VAN PUYENBROECK •

**«Bescherming nodig?
Zet de deur open,
dan waait het gif weg»**

Pers betrekken

Ook tijdens de proceszittingen (deels tijdens COVID) bleven we de pers betrekken.

Twee ongeruste NMBS-werknemers: Patrick Hebbelinck (links) en Jocelain Techel (rechts). In het midden ACOD-afgevaardigde Tony Fonteyne. © 31

Tientallen werknemers NMBS al vier jaar ongerust over blootstelling aan giftige stof chroom-6

‘Telkens één van ons ziek wordt, vrezen we voor kanker’

Internationale contacten & expertise

- Nederland had Chr6-blootstellingen bij NS (en onderaannemers) & defensie
- Contacten met FNV-vakbond
- Contact met juridische experts Nederland
- Zoektocht naar medische en wetenschappelijke expertise rond Chr6

Correctionele Rechtbank

- Arbeidsauditeur besloot te vervolgen voor Eerste Aanleg i.p.v. Arbeidsrechtbank wegens ernst van de feiten.
- Februari 2017: eerste zitting Rechtbank Gent.
- Telkens riepen we werknemers op om de zittingen bij te wonen.
- Pers was steeds aanwezig.
- Meerdere zittingen volgden elkaar op.

Correctionele Rechtbank

Rechtszaak tegen NMBS wegens blootstelling personeel aan chroom-6

Beschermt tegen roest, maar leidt tot kanker

Belgisch spoorpersoneel werd blootgesteld aan chroom-6 bij renovatiewerken aan treinstellen van het type MR75. © pti

Nederlandse militairen krijgen compensatie voor de blootstelling aan verf met het kankerverwekkende chroom-6. Ook bij ons wordt

chroom - kanker kan veroorzaken. Maar het is nu eenmaal essentieel in sommige verven. Niet zozeer voor de kleur, maar omdat het uitstekende roestbescherming biedt aan ijzer. Die verf mag gebruikt worden, als je jezelf maar afdoende beschermt. Voor die bescherming gelden duidelijke regels en de bedrijven

Belgische verfindustrie is ons alvast niets bekend, zegt Karel Jan Meert, woordvoerder van de Algemene Centrale van het ABVV, die onder meer bouw en chemie omvat. Voor alle duidelijkheid: de 'schildersziekte', een beroepsziekte, heeft niets te maken met chroom-6, maar met de oplosmiddelen die in verf voorkomen voor

tussen beide, en uit dierproeven is ook het mechanisme bekend waarmee de stof het DNA aantast. De stof kan zowel via de huid, door inademing als via inslikken gevaarlijk zijn. Maar in een individueel geval is het moeilijk te bewijzen dat kanker het gevolg is van blootstelling aan verf, jaren terug. We zien zoveel dingen die

Correctionele Rechtbank

- Tussenvonnissen Rechtbank maart 2019:
 - Twee experts (Prof. Dr. C. Stove Ugent & Prof. Dr. L. Godderis) worden aangesteld door de Rechter om een wetenschappelijk rapport te maken over Chroom 6
 - Wat is het? Wat zijn de gevaren? Hoe komt het in het lichaam? Wat zijn de gevolgen?
 - Wat is jullie analyse van deze blootstelling?
 - Ze krijgen 6 maand tijd.
- Na 3 maand is er een voorverslag: we stellen samen met juristen bijkomende vragen aan de experts.
- Rapport klaar oktober 2019.

Correctionele Rechtbank

- Pleidooien in mei 2020
- Ondertussen COVID 03/2020
- Zitting kon niet door personeel bijgewoond worden
- Zeer beperkte aanwezigheid pers.
- Juni 2020: vonnis Rechtbank.
 - NMBS Schuldig op alle 5 de aanklachten
 - Boete van 210.000 euro
 - NMBS ging niet in beroep

Correctionele Rechtbank

Rechtbank veroordeelt NMBS tot boete voor kankerverwekkend chroom-6

De NMBS is veroordeeld tot een boete van 210.000 euro nadat arbeiders in de werkplaats in Gentbrugge werden blootgesteld aan de kankerverwekkende stof chroom-6. Toch krijgen de arbeiders geen burgerrechtelijke schadevergoeding.

Bij de ontmanteling van oude MR-75-treinstellen kwamen de arbeiders in aanraking met chroom-6. Die stof is niet schadelijk in vaste vorm, maar kan via de longen, inslikking of opname door de huid nefaste gevolgen hebben, zoals kanker. Bij het afschuren en afslipen van de oude verf van de treinstellen zijn die giftige

stofwolken vrijgekomen. Ongeveer 70 arbeiders zouden aan de stof blootgesteld zijn.

De arbeiders spanden een rechtszaak aan tegen de NMBS. In de rechtbank was er discussie over hoeveel chroom-6 effectief schade kan veroorzaken. “De blootstelling moet zo laag mogelijk gehouden worden”, klonk het von-

nis. “Elke blootstelling houdt per definitie een contaminatie in. Daar tilt de rechtbank zwaar aan.” De NMBS kende al zeker sinds 2008, jaren voor de start van de werken, de gevaren en liet na maatregelen te nemen of een risicoanalyse uit te voeren.

De NMBS moet een boete van 210.000 euro betalen. De werknemers vroegen een schadevergoeding en een garantie dat ze bij latere gezondheidsproblemen bij de NMBS zouden kunnen aankloppen. Die vraag werd onontvankelijk verklaard. “Het belangrijkste was die veroordeling”, klinkt het bij de arbeiders. (WSG)

€ 210.000

**moet de NMBS betalen
als boete. De arbeiders
krijgen geen
schadevergoeding**

Correctionele Rechtbank

- Geen schadevergoeding voor werknemers.
- We vroegen een schadevergoeding voor eventuele toekomstige gezondheidsschade in de toekomst.
- Onontvankelijk, juristen wisten dat dit moeilijk tot onmogelijk zou worden.

Opvolging

- De interne dienst CPS zou alle betrokken werknemers opvolgen
- IDEWE nam als externe dienst CPS over.
- Bij de overgang zijn er problemen
- CW Gentbrugge is gesloten
- Bijna 90% van het personeel is op pensioen
- Er zijn gepensioneerden ziek geworden, maar de blootstelling in CW Gentbrugge aan allerlei gevaarlijke stoffen, ondermeer ook asbest maakt het moeilijk zaken aan te tonen.
- Vandaag terug blootstelling aan Chr6 bij Infrabel. Probleem inventaris rollend materieel.